

**Lob van
Gennep**
Leven mét de Maas

PARTICIPATIEPLAN LOB VAN GENNEP

Versie: 25 april 2019

1. Inleiding

De Lob van Gennepe is een uitgestrekt, laag gelegen gebied tussen Mook en Gennepe in de overgang van de Maasvallei naar de Bedijkte Maas. Mensen beseffen het vaak niet meer. De Lob van Gennepe is van oudsher onderdeel van de rivier de Maas. Tijdens extreem hoogwater, hoger dan in '93 en '95, stroomt water het gebied in waar het tijdelijk wordt geparkeerd. Tegelijkertijd bieden dijken bescherming tegen hoogwater.

Gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk onderzoeken samen met belanghebbenden oplossingen om de waterveiligheid in het gebied, en tot de Biesbosch, te verbeteren en de bijzondere gebiedskwaliteiten te versterken. We passen de inrichting van het rivierbed aan en versterken de dijken om de hoogwaterbescherming te verbeteren. Hierbij blijft de status van het rivierbed behouden als een gebied met een waterbergende werking.

Door de waterveiligheidsopgave en de kwaliteitsopgave van het gebied te verbinden, ontstaan kansen voor het landschap, toerisme en recreatie in en rondom Gennepe en Mook en Middelaar. Het is goed wonen, werken en ontspannen in de Lob van Gennepe. En iedere kans om dat verder te verbeteren, grijpen we aan.

2. Verkenning Lob van Gennepe: meerdere doelen in samenhang realiseren

De hiervoor beschreven situatie is aanleiding om een verkenning te starten. In de verkenning werken we toe naar een voorkeursbeslissing. We onderzoeken de mogelijke oplossingen voor de waterveiligheidsopgave en de ruimtelijke opgave. Voor de Lob van Gennepe gaat het om drie hoofddoelen, waarbij het voor elk doel gaat om een verbetering ten opzichte van de huidige situatie:

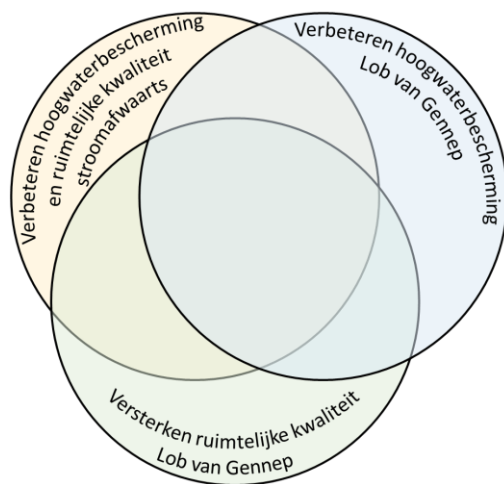
1. *De waterbergende werking van de Lob van Gennepe verbeteren en daarmee stroomafwaarts bij extreme hoogwaters te zorgen voor lagere waterstanden.* Dit is mogelijk door de Lob van Gennepe zo in te richten dat in geval van extreem hoogwater op het juiste moment waterberging in het rivierbed plaatsvindt en daarmee zorgt voor waterstands daling stroomafwaarts. Dit leidt in de toekomst mogelijk tot minder dijkverhogingen aan de Bedijkte Maas. En dit leidt tot het vermijden en beperken van ingrepen aan ruimtelijk bijzondere dijktrajecten. Tevens is de uitstroom van het volgelopen waterbergingsgebied Lob van Gennepe te verbeteren, nadat de piek in het extreem hoogwater voorbij is;

En

2. *De hoogwaterbescherming van de Lob van Gennepe verbeteren door de kans op instroom in het gebied te verkleinen.* Dit is mogelijk door het rivierbed zo in te richten dat in geval van extreem hoogwater de kans op instroom van water in het gebied kleiner wordt. Dit omvat ook het versterken en/of waar nodig toevoegen van dijken;

En

3. *De ruimtelijke kwaliteit van de Lob van Gennepe verbeteren, door het behouden, verbinden en versterken van landschappelijke, cultuurhistorische, toeristisch-recreatieve en natuurwaarden, zodat voorwaarden ontstaan voor gebiedsontwikkeling in en rondom het gebied.* Die gebiedsontwikkeling omvat aantrekkelijk wonen en werken (bedrijvigheid) in en rondom het gebied, waaronder een vitale vrije tijdseconomie.

Het in samenhang nastreven van de bovengenoemde doelen is een bewuste keuze; voor de betrokken overheden zijn ze onlosmakelijk met elkaar verbonden, omdat ze in samenhang meerwaarde opleveren. Maatregelen voor dijkversterking, waterberging en beekherstel gaan uitstekend samen met de realisatie van landschappelijke en recreatieve meerwaarde. Hoewel het tegenstrijdig aan elkaar lijkt is een betere hoogwaterbescherming goed te combineren met een verbetering van de huidige waterbergende werking van het gebied.

Zie voor meer informatie over de opgave de volgende documenten: Startbeslissing Lob van Gennepe (april 2019), Kennisgeving start verkenning (mei 2019), Artikel "Informatieavonden Lob van Gennepe" (huis-aan-huisbladen, april 2019), MIRT onderzoek Lob van Gennepe (mei 2018) en de Inspiratie-atlas Lob van Gennepe (mei 2018).

3. Participatieplan: waarom en wat is het? Samen aan de slag voor een mooier en (water)veiliger gebied tussen Genneep en Mook. Uw mening en inbreng telt!

Inbreng van bewoners en andere betrokkenen zorgt voor betere plannen. De verkenning willen we verrijken met lokale creativiteit, lokale kennis en meerwaarde van bewoners en bedrijven. Wij nodigen u expliciet uit om ons te helpen bij het realiseren van de gestelde doelen. In dit participatieplan leest u wat het doel is van participatie, hoe we dit vorm willen geven en hoe we de geleverde inbreng vertalen naar het te ontwikkelen voorkeursalternatief en het voorkeursbesluit.

Doel van de participatie is:

- het informeren van belanghebbenden en belangstellenden over de verkenning;
- het in staat stellen van belanghebbenden om tijdig en op zinvolle wijze inbreng te leveren door oplossingen aan te dragen of ideeën in te brengen over de mogelijke ingrepen in de leefomgeving;
- het terugkoppelen naar de omgeving over de wijze waarop de aangedragen ideeën en oplossingen zijn verwerkt en het waarom daarvan; en
- het bijdragen aan begrip en draagvlak voor de ingrepen in de leefomgeving die uiteindelijk tot uitvoering gaan komen; zowel bij bewoners en ondernemers als bij bestuurders en overheden.

In dit participatieplan geven we aan hoe we participatie **vorm** geven; waarover en wanneer gaan we met u in gesprek en aan de slag, en wanneer en waar kunt u uw inbreng leveren. In dit participatieplan geven we ook aan hoe we omgaan met de **inbreng** die belanghebbenden en belangstellenden leveren en of en hoe we die inbreng in de plannen verwerken. We geven ook aan wat de afwegingen zijn om ideeën, oplossingen en initiatieven al dan niet te verwerken en hoe die afweging plaats gaat vinden.

4. De vorm van de participatie: een uitgebreid gebiedsproces in meerdere stappen

De aanpak van de participatie of het gebiedsproces kent globaal vier rondes.

1. **De informatieronde en belangenscan** in de startfase van de verkenning, waarbij in het gebied *een gedeeld beeld van aanleiding en opgave* ontstaat en alle relevante *belangen en urgenties op tafel* komen;
2. **De oplossingsronde-deel 1** in de analysefase van de verkenning, waarbij we *eenieder vragen ideeën en mogelijke oplossingen in te dienen* voor de hierboven gestelde doelen. We werken mogelijke oplossingen grof uit. Hierna vindt een selectie plaats van kansrijke alternatieven op basis van een beoordelingskader. Om te komen tot een milieueffectrapport stellen we eerst een Notitie Reikwijdte en Detailniveau op. Deze notitie leggen we ter inzage en hierop kan eenieder een zienswijze indienen. Deze notitie vormt de start voor het opstellen van een milieueffectrapportage.
3. **De oplossingsronde-deel 2** in de beoordelingsfase van de verkenning. De geselecteerde kansrijke alternatieven werken we verder uit. Zo mogelijk is binnen een alternatief nog sprake van varianten; denk aan verschillende vormen van dijkversterking die kunnen variëren op verschillende locaties van een dijktracé. De effecten van elk alternatief op de leefomgeving brengen we in kaart in een milieueffectrapport. In deze tweede oplossingsronde *nodigen we eenieder uit om mee te denken en zo mogelijk mee te werken met de nadere uitwerking van de kansrijke alternatieven*. Mede op basis van de resultaten uit oplossingsronde deel 2, de milieueffectrapportage en andere onderzoeken bepaalt de minister van Infrastructuur en Waterstaat in overleg met de andere initiatiefnemers een ontwerp-voorkeursbeslissing;
4. **De zienswijzenronde** in de besluitvormingsfase van de verkenning, waarin we de ontwerp-voorkeursbeslissing met het milieueffectrapport ter inzage leggen. Hierop kan eenieder *zienswijzen indienen*, die kunnen leiden tot verbetering van de ontwerp-voorkeursbeslissing. De zienswijzen beantwoorden we. Vervolgens neemt de minister van Infrastructuur en Waterstaat in overleg met de andere initiatiefnemers de definitieve voorkeursbeslissing.

5. Hoe kunt u uw inbreng leveren en mee doen?

In elke ronde is ruimte voor inbreng van uw ideeën, oplossingen, initiatieven of aandachtspunten. Dit kan door deelname aan bijeenkomsten, zoals **informatieavonden en inloopavonden**. Maar ook door deelname aan **omgevingswerkgroepen**: zie onderstaande toelichting. Heeft u als betrokkenen vragen die zich beter lenen voor een persoonlijk gesprek? Dan komen we graag persoonlijk bij u langs voor een **keukentafelgesprek**. Tevens zijn we bereikbaar via **email** (info@lobvangennep.nl) of **telefoon** (088-88 90 100) en via de **website** (www.lobvangennep.nl). Op de website vindt u informatie over het project Lob van Genneep, nieuwsbrieven en antwoorden op veel gestelde vragen. Ook komt er een mogelijkheid om digitaal uw ideeën en reactie te delen. Dit is nog in ontwikkeling. Tot slot gaan we een **inloopspreekuur** organiseren op een nog nader te bepalen

locatie of locaties in het projectgebied; ook dit is nog in ontwikkeling. Houd voor deze en andere ontwikkelingen onze website in de gaten en geef u op voor de nieuwsbrief.

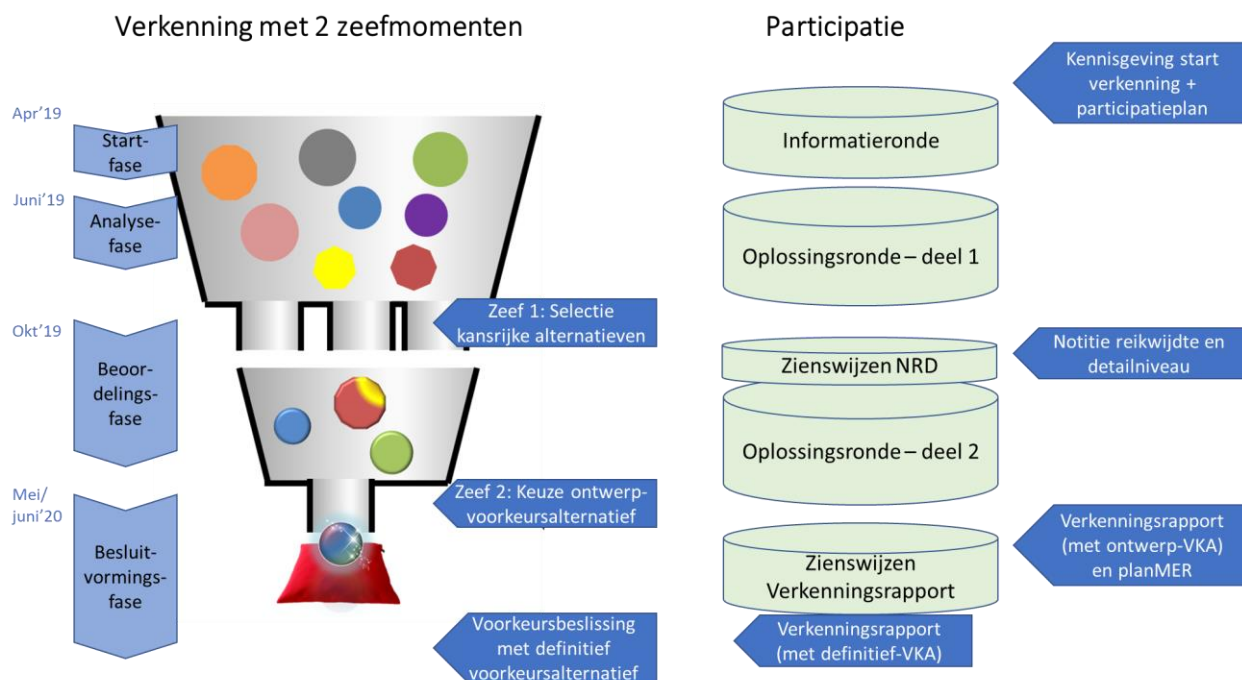
Voor oplossingsronde deel 1 en oplossingsronde deel 2 stellen we **omgevingswerkgroepen** in. Het idee is om samen met mensen uit het gebied te werken aan oplossingen voor het verbeteren van de hoogwaterbescherming én de waterbergende werking én de gebiedskwaliteiten van de Lob van Genneep. In deze omgevingswerkgroepen halen we ideeën op van bewoners en andere betrokkenen. En bekijken we vervolgens of en hoe we deze ideeën kunnen verwerken in de plannen. Bij de start van de verkenning denken we aan vier omgevingswerkgroepen, waarin steeds zo'n 10 mensen met verschillende belangen en achtergronden deelnemen. Het betreft de omgevingswerkgroepen: Ottersum en Ven-Zelderheide, Milsbeek, Middelaar en Plasmolen en Agra-riërs. Mogelijk komen hier nog meer werkgroepen bij, afhankelijk van de behoefte vanuit mensen in het gebied.

Ronde	Focus van inbreng	Hoe	Inloopspreekuur
Informatieronde mei t/m juni 2019)	- Belangen en aandachtspunten - Mogelijke oplossingen (alternatieven)	- Informatieavonden - Keukentafelgesprekken	
Oplossingsronde - deel 1 (juni t/m september 2019)	- Mogelijke oplossingen (alternatieven) - Zienswijze op Notitie Reikwijdte en Detailniveau	- Werkateliers met omgevingswerkgroepen - Keukentafelgesprekken, inloopavonden - Informatiebijeenkomsten voor colleges en raden - Indienen van een zienswijze op Notitie Reikwijdte en Detailniveau en beantwoording daarvan	
Oplossingsronde - deel 2 (oktober 2019 t/m april 2020)	- Uitwerking oplossingen (incl. mogelijke varianten voor deelgebieden/ deeltracés of binnen een alternatief)	- Werkateliers met omgevingswerkgroepen - Informatieavonden - Keukentafelgesprekken, inloopavonden - Informatiebijeenkomst voor colleges en raden	
Zienswijzeronde (juni t/m oktober 2020)	- Zienswijze op ontwerpvoorkeursbeslissing	- Informatieavonden - Indienen van een zienswijze op ontwerpvoorkeursbeslissing en beantwoording daarvan	

Tabel: Samenvatting participatiekalender

6. Toelichting op de vier rondes

De verkenning doorloopt vier fases en in elke fase vindt een participatieronde plaats. Onderstaande figuur schetst het werkproces om tot een voorkeursbeslissing voor de Lob van Genneep te komen.

Ronde 1: Informatieronde en belangenscan

Aan deze verkenning is een zogenaamd MIRT-onderzoek voorafgegaan. In de informatieronde nemen we u mee in de inzichten uit het MIRT-onderzoek. Ook schetsen we de ruimere context van overige Maasmaatregelen en geven we aan dat in de Lob van Gennepe namens alle betrokken partijen en in een samenhang met de andere Maasprojecten wordt gewerkt aan waterveiligheid en gebiedsontwikkeling.

Belangrijk is dat de inzichten uit het MIRT onderzoek snel inzichtelijk zijn voor een grote groep betrokkenen. Hiervoor zetten we onder meer in op een website, informatieve artikelen in lokale bladen en organiseren we informatiebijeenkomsten voor bewoners, bedrijven en bestuurders. We inventariseren de belangrijkste stakeholders en organiseren keukentafelgesprekken met hen. Hoewel de nadruk in de eerste ronde ligt op het informeren, is er uiteraard altijd ruimte voor dialoog en inbreng van zaken waarmee we rekening moeten houden. Belangrijk is dat in deze fase ook duidelijk wordt wat een verkenning precies behelst, welk detailniveau het heeft en wat het resultaat er van is. Ook maken we inzichtelijk op welke wijze en wanneer we bewoners en bedrijven betrekken gedurende de verkenning.

Het resultaat is ook dat we een helder beeld krijgen van de belangen die een raakvlak hebben met de opgave qua waterveiligheid en de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. Ook ontstaat een beeld van de kansen en risico's die samenhangen met mogelijke oplossingen. Hiervoor voeren we onder meer individuele gesprekken met belangrijke stakeholders en vinden informatieavonden plaats. Bij een ontwikkeling als deze, die een investering vormt voor de komende decennia en verder, is het belangrijk om oog te houden voor de ontwikkelingen van het gebied op de lange termijn. We denken bijvoorbeeld aan het betrekken van jongeren bij het genereren van ideeën over de lange termijn ontwikkeling van het gebied. Daarnaast maken we gebruik van een zogenaamd kwaliteitsteam (Q-team), zoals dat ook bij Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum en Ruimte voor de Waal-Nijmegen is ingezet. Zie hieronder voor een nadere toelichting.

Ronde 2 Oplossingsronde-deel 1: alternatieven,

In deze oplossingsronde zoeken we samen met belangrijke stakeholders naar oplossingsstrategieën die antwoorden geven op de opgaven, met oog voor de bestaande belangen én kansen voor toekomstige ontwikkelingen. Hier horen werkvormen bij waarbij we door gesprekken met elkaar, zoeken naar oplossingen en samenhang van de maatregelen en belangen. Dit leidt tot gedeelde én gedragen oplossingsrichtingen.

De eerste oplossingsronde richt zich op heldere oplossingsrichtingen die de doelstellingen helpen waarmaken, die winst voor zoveel mogelijk partijen in zich hebben en die ook een toekomstperspectief bieden voor het gebied als geheel. Om dit te kunnen bereiken organiseren we werkateliers. In deze werkateliers ontwikkelen we de oplossingsrichtingen vanuit ideeën uit het gebied en dat wat speelt en belangrijk is in het gebied.

In deze ronde stellen we eveneens een zogenaamd gebiedsontwikkelingsperspectief op. Zie de toelichting over het gebiedsontwikkelperspectief in het onderstaande blauwe tekstblok over het beoordelingskader. In de genoemde werkateliers geven we samen vorm aan het gebiedsontwikkelperspectief.

Een beoordelingskader helpt bij het vergelijken van alternatieven

Voor de selectie van kansrijke alternatieven (aan het eind van de analysefase) en de selectie van een voorkeursalternatief (aan het eind van de beoordelingsfase) is een beoordelingskader opgesteld. Onderstaande overzicht vormt het beoordelingskader dat bij start van de verkenning in beeld is om de verschillende alternatieven met elkaar te vergelijken.

Thema	Toelichting en concretisering	
Doelbereik	Verbeteren waterbergende werking van Lob van Gennepe (effect stroomafwaarts)	Mate van verlaging waterstanden stroomafwaarts t.o.v. huidige situatie, waardoor stroomafwaarts minder dijkverhoging mogelijk is
	Verbeteren hoogwaterbescherming in Lob van Gennepe	Mate waarin de kans op instroom van het gebied wordt verkleind t.o.v. de huidige situatie
	Verbeteren ruimtelijke kwaliteit in Lob van Gennepe	- Mate waarin een alternatief past in het gebiedsontwikkelingsperspectief en voldoet aan de leidende principes voor ruimtelijke kwaliteit (zie ook het MIRT onderzoek). Het in te stellen kwaliteitsteam (Q-team) zal hierover advies geven aan de initiatiefnemers. - Mate waarin alternatief bijdraagt aan beleavings-, gebruiks- en toekomstwaarde: o.a. landschap, cultuurhistorie, recreatie, toerisme, landbouw, natuur, leefbaarheid/verkeer, ruimte voor ontwikkeling in het gebied
Draagvlak	- Mate waarin begrip, draagvlak en enthousiasme is bij bewoners, bedrijven	

	en andere betrokkenen - Mate waarin draagvlak is bij samenwerkingspartners / mede overheden
Omgeving en milieu	Effecten op milieu en leefomgeving, aan de hand van een milieueffectrapport
Balans tussen kosten en dekking	Mate van balans tussen kosten en dekking, aan de hand van een kostenraming en dekkingsoverzicht.

Toelichting bij het onderdeel "Verbeteren ruimtelijke kwaliteit": Randvoorwaarde is dat elk alternatief past binnen de (nog vast te stellen) Omgevingsvisies van gemeenten Gennepe en Mook en Middelaar, van de provincie Limburg en de Nationale omgevingsvisie van het Rijk. In de verkenning ontwikkelen we een gebiedsontwikkelingsperspectief. Het gebiedsontwikkelingsperspectief beschrijft een brede en integrale gebiedsontwikkeling die *mede* vorm krijgt door de maatregelen voor de Lob van Gennepe, maar ook door *andere maatregelen* van andere partijen. Dit gebiedsontwikkelingsperspectief is een concretisering en uitwerking van die omgevingsvisies en moet in alle gevallen passen binnen de genoemde omgevingsvisies. Het is bedoeld om als houvast te fungeren bij het ruimtelijk vergelijken van alternatieven.

Toelichting bij het onderdeel Effecten op leefomgeving en milieu: denk aan effecten op aantrekkelijk wonen en werken, landschap en economie, bodem, enz. In de nog op te stellen notitie reikwijdte en detailniveau beschrijven we de te beschouwen effecten vollediger en uitgebreider.

We stellen een milieueffectrapportage op, waarin we de kansrijke alternatieven vergelijken. Voorafgaand aan deze rapportage stellen we een Notitie Reikwijdte en Detailniveau op, waarin we aangeven welke effecten we in beschouwing gaan nemen. Deze notitie leggen we ter inzage en een ieder kan hierop een zienswijze indienen. De zienswijzen beantwoorden we in een Nota van antwoord. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau geven we aan op welke wijze de selectie van de kansrijke alternatieven heeft plaatsgevonden.

Ronde 3: Oplossingsronde deel 2 uitwerking van alternatieven

In de tweede oplossingsronde werken we in werkateliers aan een verdere uitwerking van de kansrijke alternatieven. Ook hier zoeken we samenwerking met bewoners en ondernemers uit het gebied op. Zodra de alternatieven uitgewerkt zijn stellen we een milieueffectrapportage op. Voor deze uitwerking maken we gebruik van werkateliers met de omgevingswerkgroepen, omdat de uitwerking gebiedsspecifiek vorm kan krijgen. Hierbij kan de uitwerking in de ene dorpskern, deelgebied of deeltracé anders zijn dan in het andere, omdat sprake is van andere gebiedskwaliteiten, andere ontwikkelingen of kansen/initiatieven.

Ronde 4: zienswijzeronde

Op basis van de uitgewerkte alternatieven en de milieueffectrapportage kiest de minister in overleg met de andere initiatiefnemers een ontwerp-voorkeursalternatief is. Dit ontwerp-voorkeursalternatief beschrijven we in een ontwerpvoorkeursbeslissing, die we samen met het milieueffectrapport ter inzage leggen. De onderbouwing en de resultaten van de participatie leggen we vast in een verkenningenrapport.

Betrokkenen kunnen een zienswijzen indienen op de ontwerp-voorkeursbeslissing en het milieueffectrapport. Deze zienswijzen kunnen leiden tot aanscherping of verbetering van de voorkeursbeslissing. Aan indieners geven we antwoord op hun zienswijzen en die leggen we vast in een Nota van antwoord. Dit document is een van de bouwstenen die meegenomen worden bij besluitvorming over definitieve voorkeursalternatief.

Speciale aandacht voor ruimtelijke kwaliteit: De kwaliteits-estafette

Ruimtelijke kwaliteit en inpassing zijn belangrijk om te komen tot begrepen en gedragen oplossingen. De noodzakelijke ingrepen voor waterveiligheid leiden tot een nieuwe laag in het landschap of nieuwe vormgeving van het landschap. De kansen voor een integrale gebiedsontwikkeling zijn aanwezig, mede door de grote zogenaamde 'inpassingsopgave' van de keringen en de ontstaansgeschiedenis van keringen in 1996 in de Maasvallei. Dit maakt een samenhangende en integrale aanpak van het project nodig met daarbij extra aandacht en zorg voor ruimtelijke kwaliteit.

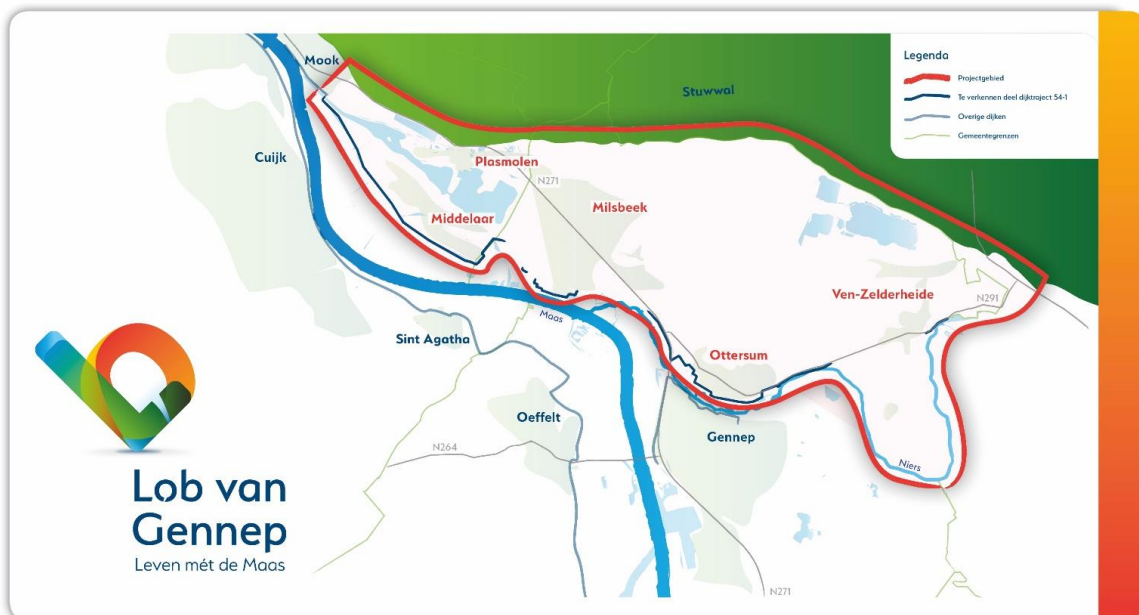
De maatregelen in het projectgebied zijn bedoeld voor de komende 50-100 jaar. De beoogde ruimtelijke kwaliteit vormt een investering voor de lange termijn en werpt zijn vruchten af in de komende decennia. Uit tal van projecten blijkt dat het lange termijnperspectief op gespannen voet kan staan met huidige belangen in het gebied. Het is daarom belangrijk om in het gebiedsproces tijd en ruimte te geven aan het gezamenlijk formuleren van een toekomstvisie voor het gebied. Ook is het zinvol om een evenwichtige vertegenwoordiging te organiseren van lange en korte termijnbelangen. De borging van de beoogde ruimtelijke kwaliteit vraagt om zo-

wel een heldere inhoud (wat willen we precies bereiken?) als ook een goed georganiseerd proces daartoe (hoe bereiken we dat?).

Om de gewenste ruimtelijke kwaliteit te bewerkstelligen maken we gedurende de verkenning tevens gebruik van een onafhankelijk kwaliteitsteam (het zogenaamde Q-team). Het bestaat uit landschapsdeskundigen en andere experts, zoals dat bij andere grote projecten gebruikelijk is. Het team heeft tot doel de verbetering van ruimtelijke kwaliteit te borgen, door het projectteam te prikkelen om op een passende wijze invulling te geven aan ruimtelijke kwaliteit alsmede innovaties op dit vlak te stimuleren. Het projectteam vraagt het kwaliteitsteam (Q-team) op bepalende momenten om advies en nodigt hen uit om mee te denken. En het kwaliteitsteam (Q-team) geeft daarnaast (gevraagd en ongevraagd) rechtstreeks advies aan de stuurgroep.

Bereikbaarheid project Lob van Genneep

- Website: www.lobvangenneep.nl
- Email en telefoon: info@lobvangenneep.nl of 088-88 90 100

Het projectgebied van de verkenning, gelegen tussen Genneep en Mook en tussen stuwwal, Niers en Maas. Het gebied is onderdeel van het rivierbed. In geval van extreem hoogwater zorgt de waterbergende werking van de Lob van Genneep voor lagere waterstanden stroomafwaarts ervan.

Colofon

Lob van Genneep is een gezamenlijk project van gemeenten Genneep en Mook en Middelaar, waterschappen Limburg en Aa en Maas, provincies Limburg, Noord-Brabant en Gelderland en het Rijk (Rijkswaterstaat en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat). Zij zijn de initiatiefnemers. Waterschap Limburg treedt namens de samenwerkende overheden op als trekker van de verkenning.

